

ПАТРІОТИЧНИЙ РУХ РАДЯНСЬКИХ ЛЮДЕЙ У РОКИ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ

В історії Другої світової війни є ряд тем, які заслуговують на додаткове вивчення, серед них тема - волонтерства, благодійної діяльності. І сьогодні в нашому інформаційному просторі постійно використовуються терміни благодійність, допомога воїнам. Надзвичайні обставини сприяють найбільш повному розкриттю найкращих рис кожної нації. У роки Другої світової війни з особою силою проявилася єдність армії та народу, повсякденна особлива турбота звичайних людей про захисників Батьківщини. Яскравим прикладом тому служить збір і відправлення подарунків воїнам, що боролися з німецько-фашистськими загарбниками. З 1941 по 1945 роки тема патріотичного руху допомоги воїнам знаходила висвітлення в центральних та місцевих газетах. Вже у вересневих випусках газети «Правда» було вміщено статті про благодійну діяльність. Можна говорити що це свідчення ідеологічної політики, але потрібно враховувати, що поряд з добровільно-примусовими державними позиками є багато свідчень, коли люди без примусу ділились останнім.

Відправлення на фронт подарунків почалися в перші ж місяці війни. Цей патріотичний рух виник одночасно в багатьох містах та селах, швидко поширюючись по всій країні.

Подарунки фронтовикам посиляли трудові колективи підприємств, колгоспів і радгоспів, організацій і установ. а також окремі особи. В посилках найчастіше були предмети першої потреби. Відправлялися на фронт і продукти харчування: м'ясо, риба, цукерки, вино, консерви, тютюн і багато іншого. Ініціативу простих людей по збору й відправленню на фронт подарунків було підхоплено партійними й урядовими організаціями. Вже в серпні й вересні 1941 року обласні та крайові комітети партії й Центральні Комітети союзних республік прийняли по цьому питанню спеціальні постанови, що надали патріотичному руху організованої форми.

Особливо багато направлялося подарунків до свят - до річниці Великої Жовтневої революції, до Нового року, до Дня Радянської Армії.

Важко було знайти трудовий колектив, де б не готували в цей час посилки бійцям. На придбання подарунків для воїнів армії та флоту багато працюючих вносили особисті кошти. Сотні мільйонів рублів надходили від різних організацій, установ, колгоспів і радгоспів. ЦК профспілки робітників центральних залізниць, наприклад, до першого жовтня 1941 року на купівлю подарунків передав 117 млн. рублів готівкою. ЦК профспілки фінансових і банківських працівників вніс 99 млн. рублів, ЦК профспілки працівників політико - просвітницьких установ — близько 75 млн. рублів. [1, с.99]

Слід зазначити, що патріотичний рух радянського народу по збору й відправленню на фронт подарунків поширювався з кожним днем і приймав усе більше масовий характер. Якщо в серпні 1941 року Московський поштамт приймав і відправляв у діючі частини Червоної Армії в середньому по 1000 посилок у день, то в жовтні того ж року він пересилав їх близько 6000 штук [2]. Поштарі обробляли такі відправлення безкоштовно.

Величезна кількість подарунків відправили на фронт до Нового, 1942 року й до річниці Радянських Збройних Сил. Велика кількість подарунків відправлялося на фронт із союзних республік. Так, наприклад, з Узбекистану було надіслано в подарунок воїнам Західного та Південно-Західного фронтів 18 вагонів сухофруктів, 12 — м'ясних виробів, 26 — з ящиками вина, 4 — рису і десятки вагонів з індивідуальними відправленнями [3], 125 вагонів прийшло в діючу армію з Казахстану [4].

Допомога йшла і від духовенства. Газета «Правда» надрукувала телеграму митрополита Сергія Сталіну «Нашим особым посланием приглашаю духовенство, верующих пожертвовать на постройку колонны танков имени Дмитрия Донского. Для начала патриархия вносит 100 тыс.рублей, Елоховский кафедральный собор в Москве 300 тыс., настоятель собора Колчицкий Н.Ф. — 100 тыс.» [5]. За цим зверненням уже за 2 місяці було зібрано 6 млн. рублів.

Необхідно підкреслити, що збір подарунків носив не кампанійський характер. Мільйони жителів міст і сіл, відправивши їх на фронт, знову починали готувати для воїнів посилки.

З перших днів війни патріотичний рух радянських людей по збору й відправленню на фронт подарунків прийняв масовий характер. Це була не тільки матеріальна, але й моральна підтримка народом своєї армії.

Особливо широке поширення в роки війни одержало відправлення посилок у підшефні частини та з'єднання. Так, у лютому 1942 року на адресу воїнів кавалерійського корпусу генерала Доватора надійшли подарунки від жителів Ставропілля. 15 вагонів подарунків до річниці Жовтня відправили в підшефну Башкирську кавалерійську дивізію їх земляки [6].

Окремо необхідно виділити рух донорів. Кров для поранених віддали 18 тис. жителів Одеси. Під час боїв за Київ донорами стали 35 тис. киян [7]. Усі донори відмовлялись отримувати гроші.

У багатьох містах і районах країни під час війни не раз проводилися спеціальні збори подарунків для поранених воїнів, організовувалися із цією метою «тижні» й «місячники», у яких брали активну участь діти. В числі інших речей у госпіталі відправлялися куплені на зібрані кошти книги, музичні інструменти, настільні ігри.

Найчастіше ешелони з подарунками супроводжували спеціальні делегації, у які входили депутати, представники партійних, радянських і громадських організацій, передовики виробництва, знатні люди міста, району, області, краю або республіки. Так, у грудні 1941 року разом з ешелonom новорічних подарунків від населення Челябінської області на Північно-Західний фронт виїхала делегація в складі: П. Кравченко — батька двічі Героя Радянського Союзу генерала Г. П. Кравченко, К. И. Айкашева — депутата Верховної Ради СРСР, Г. Н. Кармазина — шахтаря та інших [8]. Повернувшись із поїздки на фронт, члени делегацій докладно звітували про виконання даного їм завдання. Вони виступали на мітингах, зборах, по радіо, публікували статті в газетах, у яких розповідали, як героїчно борються з гітлерівцями бійці й командири Червоної Армії, у чому вони бідують, яка допомога їм у першу чергу потрібна.

Безкорислива допомога, яку з перших днів війни надавало населення воїнам, була одним з основних факторів, які сприяли Великій перемозі.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА:

1. Синицин А. Выражение любви народной / А. Синицин //Военно-исторический журнал. – 1970. – №6. – С.98-102.
2. Труд. – 1941. – 9 октября.
3. Правда. – 1942. – 19 февраля.
4. Правда. – 1942. – 24 февраля.
5. Правда. – 1943. – 4 января.
6. Пропагандист. – 1942. – №11-12. – С.4.
7. Мурманцева В.С. Советские женщины в Великой Отечественной войне / В. С. Мурманцева. – М.: Мысль, 1974. – 270 с.
8. Правда. – 1942. – 4 января.